

2021-06-19

Er ref: Diariennr. M2021/00558

Miljödepartementet
Rättssekretariatet

Yttrande över betänkande SOU 2021:10 Radiologiska skador - skadestånd, säkerheter, skadereglering från utredningen om skadereglering vid en radiologisk olycka

Miljödepartementet har remitterat rubricerade förslag till Kärnkraftskommunernas Samarbetsorgan (KSO) för synpunkter senast 2021-06-22.

I utredningen föreslås författningsändringar och andra åtgärder för att Sverige ska uppfylla sina förpliktelser enligt de reviderade Paris- och tilläggskonventionerna. Syftet är att skapa ett skaderegleringssystem för att kunna hantera skadeståndsanspråk vid en radiologisk olycka. De svenska reglerna om ansvar och ersättning för atomskador bygger på dessa konventioner och finns i Atomansvarighetslagen och förordningen (1981:327) med förordnanden enligt Atomansvarighetslagen (1968:45). Båda konventionerna har ändrats genom 2004 års ändringsprotokoll, som förutses träda i kraft vid årsskiftet 2021/2022. För att genomföra ändringsprotokollen har en ny lag redan antagits, lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor (LRO). Regleringen i LRO är inte heltäckande. Utredningens uppdrag har i huvudsak gått ut på att föreslå författningsändringar som säkerställer att Sverige på ett effektivt, rättssäkert och rättvist sätt kan uppfylla sina skyldigheter enligt de reviderade konventionerna på tre områden: hantering av anläggningshavarens ekonomiska säkerheter för skadeståndsansvaret, fördelning av de medel som ska garanteras enligt konventionerna och skaderegleringen efter en olycka.

Yttrande

Härmed föreläggs miljödepartementet ett gemensamt yttrande från de kärntekniska kommunerna genom Kärnkraftskommunernas Samarbetsorgan (KSO). KSO företräder som samarbetsorgan de fem kärntekniska kommunerna (Kävlinge, Nyköping, Oskarshamn, Varberg och Östhammars kommuner).

Kärnkraftskommunerna är inte något expertorgan i kärntekniska frågor utan företräder de fem kommunerna med kärntekniska anläggningar. Beslutsfattarna, som är kommunpolitiker, är lekmän i detta sammanhang. Samtidigt vill KSO påtala att de förtroendevalda i styrelsen besitter mycket kunskap och erfarenhet samt har stort intresse för det kärntekniska området. Då betänkandet inte bedöms ha några direkta kommunala konsekvenser så är KSO:s remissvar över betänkandet begränsat till några synpunkter och kommentarer.

KSO anser att förslaget implementerar Sveriges internationella förpliktelser på ett lämpligt sätt och ser särskilt positivt på följande delar av förslaget:

- att alla slags säkerheter ska kunna godtas,
- att det blir möjligt att ansöka om ett lägre belopp för ersättningsansvar,
- att Riksgäldskontoret får ställa statlig garanti för en anläggningshavares ersättningsansvar, om anläggningshavaren inte på annat sätt kan fullgöra sin skyldighet att tillse att säkerhet ställs,
- att Riksgäldskontoret, som är tillsynsmyndighet enligt lag (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter, även föreslås vara tillsynsmyndighet enligt lag (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor (LRO).
- att skaderegleringen får en offentlig kontroll genom Kammarkollegiet och att Kammarkollegiet även ska kunna ta över skaderegleringen om anläggningshavaren inte förmår sörja för denna.

Av betänkandets konsekvensbeskrivning framgår bland annat att berörda myndigheter får nya uppgifter, vilket genererar kostnader och förslag som medför ökade kostnader i samband med nya och högre avgifter för anläggningshavarna. Det rör då sådant som fler skadetyper än tidigare och att ersättningsansvaret för personskador kommer att gälla i trettio år i stället för tio år, vilket medför ändrade premier för anläggningshavarens ansvarsförsäkring och ett behov av kompletterande säkerhet som kan medföra en kostnad. Även för Strålsäkerhets-myndigheten innebär förslaget nya arbetsuppgifter, vilket genererar ökade kostnader för myndigheten som också föreslås avgiftsfinansieras. KSO ser detta som rimliga konsekvenser för att det ska kunna finnas ett system för skadereglering så att Sverige kan uppfylla sina skyldigheter. Samtidigt ser Kärnkraftskommunerna det som angeläget att myndigheterna har tillräckligt med resurser för att kunna utöva sina uppdrag på ett kompetent och förtroendefullt sätt och att detta kan upprätthållas över tid.

Avslutningsvis noterar KSO att enligt Högsta domstolens praxis är skador i form av kostnader för en uppgift som en myndighet är skyldig att utföra ersättningsgilla endast om det finns särskilt lagstöd. I betänkandet föreslås nu att ett sådant lagstöd införs i LRO. Därmed kan myndigheter också få ersättning för vissa kostnader för förebyggande åtgärder och återställande av miljön, vilket Kärnkraftskommunerna ser som positivt.

Kärnkraftskommunernas Samarbetsorgan har i övrigt inga synpunkter på rubricerade betänkande.

KÄRNKRAFTKOMMUNERNAS SAMARBETSORGAN

Ted Lindquist
Samordnare/Gen.sekreterare
e.u.